



SYNERGY AND ENVIRONMENT TO
EMPOWER DECENTRALISED SCHOOLS

GREEN·S.E.E.D.S

Εργαλειοθήκη Green S.e.e.d.s.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

Σπόροι για διδασκαλία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Πολυεπίπεδη διδασκαλία



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



SYNERGY AND ENVIRONMENT TO
EMPOWER DECENTRALISED SCHOOLS

Υπεύθυνος για το πνευματικό έργο 1 “Εργαλειοθήκη GREEN S.E.E.D.S.”

Ángeles Parrilla Latas (University of Vigo)

Συγγραφείς

CIES-UVigo, ES

Ángeles Parrilla Latas | Manuela Raposo Rivas | Esther Martínez Figueira |
Silvia Sierra Martínez | Almudena Alonso Ferreiro | María Zabalza Cerdeiría |
Isabel Fernández-Menor | Adoración de la Fuente Fernández

SYNTHESIS CENTER FOR RESEARCH AND EDUCATION LTD, CY

Υπεύθυνοι για εκπαιδευτικές δραστηριότητες και για τη δοκιμή της “Εργαλειοθήκης GREEN S.E.E.D.S.”

Giulia Benvenuto (IC Bosco Chiesanuova, IT) | Alice Dalle (Région Vallée d'Aoste/Regione Valle d'Aosta, IT) | Golfo Kateva (Synthesis Center, CY) | Noemi Nieto Blanco (University of Vigo) | Miljenka Padovan Bogdanović (Srednja Skola Vela Luka, HR) | Eftychia Vlysidou (Diefthinsi Defterovathmias Ekpedefsis Chiou, GR)

ΕΠΓΟ

GREEN S.E.E.D.S. - Synergy and Environment to Empower Decentralised Schools,
www.greenseeds.eu

PARTNERS

GLOCAL FACTORY

Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Χίου



Région Autonome Vallée d'Aoste
Regione Autonoma Valle d'Aosta



Universidade de Vigo



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



SYNERGY AND ENVIRONMENT TO
EMPOWER DECENTRALISED SCHOOLS

Συντονιστής του έργου

Maria Carla Italia (Glocal Factory, Italy)

Συνεργασία

Αυτό το έντυπο είναι μία από τις 15 ενότητες του "Toolkit GREEN S.E.E.D.S.", του Intellectual Output n.1 του έργου Green S.E.E.D.S. Τη διαμόρφωσή του ανέλαβε το Πανεπιστήμιο του Vigo ενώ ολοκληρώθηκε με την υποστήριξη όλων των Εταίρων, με ιδιαίτερη έμφαση στην εκπαίδευση πάνω στο περιεχόμενο της εργαλαιοθήκης. Η ομάδα εργάστηκε και για τη δοκιμή της εργαλαιοθήκης. Οι ενότητες αναπτύχθηκαν το διάστημα Σεπτεμβρίου του 2019 έως το τέλος Ιανουαρίου 2020. Η επόμενη εκπαίδευση, σε δύο στάδια, διήρκεσε μέχρι το τέλος Ιουνίου του 2020:

1. Εκπαίδευση του εθνικά υπεύθυνου (5-6.03.2020)
2. Κατάρτιση των εκπαιδευτικών σε τοπικό επίπεδο (1.04.2020 - 31.06.2020)

Πώς να παραπέμψετε σε αυτό το έγγραφο

CIES-UVigo, *Unit 1 – Education, rural school & community: a common project, Module 1 – Seeds for Boosting*, "Toolkit GREEN S.E.E.D.S.", Project GREEN S.E.E.D.S. - Synergy and Environment to Empower Decentralised Schools, 2020

ΕΝΟΤΗΤΑ 2.2

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΑΞΗ: ΠΟΛΥΕΠΙΠΕΔΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

«Η πρώτη μου μέρα σε ένα αγροτικό σχολείο μου έδειξε μια πραγματικότητα πολύ διαφορετική από αυτήν που είχα μάθει, μεγαλώνοντας. Είχα μαθητές διαφορετικών ηλικιών και επιπέδων. Δεν ήξερα από πού να ξεκινήσω...» (Σοφία, δασκάλα δημοτικού σχολείου).

Ας φανταστούμε έναν κόσμο στον οποίο παιδιά με διαφορετικές ικανότητες και επίπεδα μάθησης παίζουν, μαθαίνουν και προχωρούν μαζί. Αυτή η κατάσταση, όπως περιγράφεται από τη διήγηση της Σοφίας, είναι ο στόχος πολλών μικρών αγροτικών σχολείων και τάξεων σε ολόκληρη την Ευρώπη, όπου μια ποικιλία μαθητών μοιράζεται τάξεις. Το κύριο μέλημα των εκπαιδευτικών σε αυτές τις τάξεις είναι να διασφαλίσουν ότι λαμβάνουν υπόψη αυτές τις διαφορές και ότι οι ανάγκες κάθε μαθητή καλύπτονται. Αυτή η ενότητα σκοπεύει να απαντήσει στο ερώτημα τι μπορούμε να κάνουμε έτσι ώστε μια ποικιλία μαθητών στα προαναφερθέντα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα να μαθαίνουν μαζί και

να υποστηρίζουν ο ένας τον άλλον στις διαφορές τους, αντί να διαχωρίζονται βάσει αυτών.

1. Τι είναι η πολυεπίπεδη καθοδήγηση;

Σε αίθουσες διδασκαλίας με μαθητές διαφορετικών επιπέδων, στις οποίες οι δασκάλες και οι μαθητές δεν επιθυμούν να εγκαταλείψουν τους κοινούς στόχους λόγω αυτής της ποικιλίας και θέτουν τον στόχο να χρησιμοποιηθεί η ποικιλομορφία ως εργαλείο βελτίωσης, έχει αναπτυχθεί πολυεπίπεδη διδασκαλία. Είναι, επίσης, γνωστή ως κλιμακωτή διδασκαλία ή διδασκαλία διαφορετικών επιπέδων (Tomlinson, 1999; 2008).

Η πολυεπίπεδη διδασκαλία είναι μια μεθοδολογία διδασκαλίας που επιτρέπει σε κάθε μαθητή να συμμετέχει στην ίδια τάξη, ανεξάρτητα από το επίπεδο ή το μαθησιακό του στυλ. Αυτή η μεθοδολογία προσαρμόζεται στο πώς μαθαίνουν οι διαφορετικοί μαθητές στην τάξη, είναι ευέλικτη ως προς την ανάπτυξή της και στοχεύει στην ένταξη και ενσωμάτωση κάθε μαθητή μέσω μιας κοινής βάσης προγραμμάτων σπουδών. Το όνομα «πολυεπίπεδη» προέρχεται από το γεγονός ότι τα διαφορετικά επίπεδα μάθησης και ο αντίκτυπός τους λαμβάνονται υπόψη κατά τον προγραμματισμό ενός μαθήματος (Tomlinson & Imbeau, 2010).

Με αυτή τη μεθοδολογία διδασκαλίας, οι μαθητές κάνουν προτάσεις μάθησης σε σχέση με το μαθησιακό τους επίπεδο, τον ρυθμό και το στυλ τους. Καθ' όλη τη διαδικασία της πολυεπίπεδης μάθησης, οι μαθητές μπορούν να εργαστούν σε διαφορετικές ομάδες, με βάση το πού βρίσκονται σε μια άσκηση. Ορισμένα μέρη της εργασίας μπορούν να γίνουν μεμονωμένα, άλλα σε μικρές ομάδες.

Δεν υπάρχει κανένα κριτήριο ομαδοποίησης, με την προϋπόθεση ότι οι ομάδες πρέπει να είναι ετερόδοξες. Σε γενικές γραμμές, οι μαθητές ομαδοποιούνται από τον δάσκαλο πριν ξεκινήσουν μια εργασία προκειμένου να διασφαλιστεί η ετερογένεια κάθε ομάδας και να εμπλουτιστούν τα αποτελέσματα των αλληλεπιδράσεων και της συμπληρωματικότητας μεταξύ διαφορετικών μαθητών.

Ποια είναι τα πλεονεκτήματα της πολυεπίπεδης εκπαίδευσης;

- ♦ Προωθεί την συμπερίληψη και τη συμμετοχή κάθε μαθητή και αναγνωρίζει τις ποικίλες συνεισφορές κάθε μαθητή.
- ♦ Προσαρμόζει τη διδασκαλία σε διαφορετικά επίπεδα και μαθησιακούς τρόπους.
- ♦ Επιτρέπει σε κάθε μαθητή να εμπλουτίζει τις γνώσεις του και να καλλιεργεί τις δεξιότητές του, ανεξαρτήτως επιπέδου ή μαθησιακών δυσκολιών.
- ♦ Προωθεί τη διάδραση ανάμεσα στους μαθητές, τη συνεργασία και τη μάθηση ανάμεσα σε ομότιμους.
- ♦ Αξιολογεί κάθε μαθητή με βάση το επίπεδό του και την πρόοδο που σημειώνει, λαμβάνοντας υπόψη τη μαθησιακή του αφετηρία.

2. Ποιοι διαφορετικοί τύποι πολυεπίπεδης διδασκαλίας υπάρχουν;

Δεν υπάρχει μόνο ένας τρόπος για την ανάπτυξη πολυεπίπεδης διδασκαλίας. Ο Tomlinson, (2005) καταγράφει δύο βασικούς τύπους πολυεπίπεδων δραστηριοτήτων ή προτάσεων:

α) Πολυεπίπεδες δραστηριότητες με διαφορετικό υλικό και περιεχόμενο για διαφορετικούς μαθητές ή ομάδες μαθητών, οι οποίες

συγκεντρώνονται γύρω από παρόμοιες απαιτήσεις που μπορεί να προκύψουν.

β) Ο σχεδιασμός εργασιών και δραστηριοτήτων με το ίδιο υλικό και περιεχόμενο για κάθε μαθητή, ο οποίος στη συνέχεια διαφοροποιείται με βάση τις διαφορετικές και εξατομικευμένες ανάγκες του μαθητή, ανάλογα με το επίπεδο των μαθητών.

Ας ρίξουμε μια ματιά:

α) Σχεδιασμός πολλαπλασιαστικών εργασιών: Διαφορετικά υλικά, παρόμοια αιτήματα

Σήμερα, μετά την είσοδό τους στην τάξη του Maite, στους μαθητές ηλικίας 9 έως 11 ετών δόθηκε μια σειρά καρτών με μια σειρά πληροφοριών (γραπτά, πίνακες, σχέδια κ.λπ.) 6 κάρτες δόθηκαν σε κάθε μαθητή.

Αφού τις διαμοίρασε, λοιπόν, ο δάσκαλος είπε: «Στο σημερινό μάθημα θα ασχοληθούμε με τη ρύπανση στους κήπους». Το έργο συνίστατο στη μελέτη νεοανακαλυφθέντων εννοιών, στην ομαδοποίηση καρτών με παρόμοιες ιδέες, στην απόδοση τίτλων με βάση το περιεχόμενο των καρτών και στη σύνταξη μιας σύντομης περίληψης αυτών.

Όλοι άρχισαν να εργάζονται μεμονωμένα, συμβουλευόμενοι τα βιβλία τους, άλλο υλικό και τις κάρτες, χωρίς να συνειδητοποιήσουν ότι οι πληροφορίες με τις οποίες δούλευαν ήταν διαφορετικές ανάλογα με τον μαθητή. Υπήρχαν κοινές κάρτες, αλλά άλλες διέφεραν από μαθητή σε μαθητή. Κάθε μαθητής είχε κάρτες που τον ενημέρωναν για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της χρήσης χημικών προϊόντων κατά την κηπουρική και την τρέχουσα τάση δημιουργίας περισσότερο οικολογικών κήπων. Επιπλέον, ορισμένοι είχαν πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο συντήρησης ενός κήπου με φυσικά λιπάσματα. Σε άλλους μαθητές δόθηκαν στατιστικά στοιχεία για τα ίδια θέματα και σε άλλους αποσπάσματα από άρθρα που ασχολούνται με το θέμα.

Μετά από λίγο, ο δάσκαλος παρεμβαίνει και πάλι: «Τώρα σχηματίστε ομάδες των τεσσάρων και προσπαθήστε να γράψετε μια συνεκτική σύνθεση με τα υλικά που έχετε».

Τότε οι συμμαθητές ανακάλυψαν τις διαφορές τους. Ο Maite δεν τους είχε πει ότι οι κάρτες είχαν εκχωρηθεί στους μαθητές με βάση την προηγούμενη γνώση τους για το θέμα. Ο Maite σχεδίασε τη δραστηριότητα επιλέγοντας έναν κοινό στόχο και φανταζόταν μια σειρά από διαδρομές και προσεγγίσεις προς αυτήν, με βάση το διαφορετικό επίπεδο μάθησης των μαθητών της. Αυτό ήταν τόσο ατομική εργασία όσο και ομαδική εργασία.

Η ιστορία για το μάθημα κηπουρικής περιελάμβανε τον προγραμματισμό των δραστηριοτήτων και των εργασιών που πρέπει να γίνουν στην τάξη, έχοντας κάθε μαθητή ξεχωριστά στο νου. Όπως μπορεί να δει κανείς, η γνώση του δασκάλου σχετικά με τα επίπεδα των μαθητών και το

μαθησιακό τους στυλ είναι το πρώτο βήμα (ο δάσκαλος σχεδίασε μια δραστηριότητα προθέρμανσης με διαφορετικά φύλλα για κάθε μαθητή, ανάλογα με το επίπεδο γνώσης του, που δόθηκε σε καθένα ανάλογα με την κατάστασή του).



Δεύτερον, η προσέγγιση, με τις απαιτήσεις σε αυτή την περίπτωση να είναι οι ίδιες, περιελάμβανε σεβασμό των διαφορών (κανείς δεν περιθωριοποιήθηκε ή απομονώθηκε λόγω των ικανοτήτων του, αλλά μάλλον έγινε σεβαστός και έλαβε εκτίμησης· αυτό μπορεί να φανεί σε επόμενη ομαδική εργασία).

Τρίτον, η τάξη χρησιμοποίησε τα διαφορετικά επίπεδα γνώσης κάθε μαθητή ως πηγή διδασκαλίας. Αν και δούλεψαν ατομικά στην αρχή, το κλειδί για τη δεύτερη φάση του μαθήματος ήταν ακριβώς η ετερογένεια σε σχέση με τα επίπεδα των μαθητών, η οποία εξασφάλισε εντέλει το καλό αποτέλεσμα.

Β) Οργανώνοντας πολλαπλές απαιτήσεις: Κοινό υλικό και περιεχόμενο, διαφορετικές και εξατομικευμένες απαιτήσεις

Σήμερα ο Maïte έφτασε στην τάξη και δίνει ένα κείμενο στους μαθητές. Το ίδιο κείμενο για κάθε μαθητή. Το μάθημα ήταν Αγγλικά, αλλά στην τάξη υπήρχαν μαθητές διαφορετικών επιπέδων. Οργάνωσε το μάθημά του, λαμβάνοντας υπόψη τρία διαφορετικά επίπεδα επιτυχίας και μάθησης σχετικά με ξένες γλώσσες. Για την τάξη, επέλεξε ένα απόσπασμα πάνω στη σημασία της κατανάλωσης τοπικών προϊόντων. Έδωσε αυτό το απόσπασμα σε κάθε μαθητή. Αφού είχαν όλοι οι μαθητές από ένα, συζήτησαν το περιεχόμενο, τι γνωρίζουν για το θέμα και στη συνέχεια, τους ενθάρρυνε να μιλήσουν για τις διατροφικές τους συνήθειες. Έπειτα, έδωσε σε κάθε μαθητή ένα χαρτί με οδηγίες για να εργαστεί πάνω στο κείμενο.

Σχεδιάστηκαν τρεις διαφορετικές εργασίες, σύμφωνα με το επίπεδο αγγλικών κάθε μαθητή. Οι μαθητές, όπως πάντα, ήταν σε πολυεπίπεδες, ετερογενείς ομάδες, με κάθε ομάδα να έχει έναν μαθητή από καθένα από τα τρία επίπεδα που προσδιορίστηκαν από τον Maïte.

Η πρώτη εργασία, που σχεδιάστηκε για μαθητές βασικού επιπέδου αγγλικών, επικεντρώθηκε στον εμπλουτισμό βασικού λεξιλογίου που συνδέεται με το θέμα (τοπικά διατροφικά προϊόντα) και τη χρήση του σε απλές προτάσεις.

Σε δεύτερο στάδιο, η εργασία σχεδιάστηκε για μαθητές μεσαίου επιπέδου και παρουσίασε ερωτήσεις που συνδέονται με τη συντακτική ανάλυση του κειμένου (αναζητώντας ρήματα, θέματα κ.λπ.) Τέλος, υπήρχε μια εργασία που προοριζόταν για μαθητές υψηλότερου επιπέδου αγγλικών που περιελάμβανε την επανεπεξεργασία και τη συζήτηση του περιεχομένου (σύνταξη κειμένου για την προώθηση των ίδιων των προϊόντων). Επιπλέον, ο δάσκαλος ενθάρρυνε τους μαθητές να βοηθήσουν ο ένας τον άλλον για την επίτευξη των διαφορετικών προτεινόμενων στόχων. Μετά την ολοκλήρωση των εργασιών, οι μαθητές έπρεπε να συμπληρώσουν ένα φυλλάδιο με τίτλο "0- χλμ. προϊόντα στην περιοχή μου", το οποίο περιελάμβανε τις διάφορες αναλύσεις και μελέτες που έκανε η ομάδα, με την προϋπόθεση ότι μια λίστα με τοπικά προϊόντα με συστάσεις σχετικά με τη χρήση τους θα δημιουργηθεί στο τέλος. Συνολικά, αυτό ήταν μια μονάδα εργασίας. Η αξιολόγηση ήταν ατομική για κάθε μαθητή, ανάλογα με τους στόχους του και ολοκληρωνόταν με την αξιολόγηση της ομάδας εργασίας κάθε μαθητή.

Σε αυτό το δεύτερο παράδειγμα, το ίδιο υλικό χρησιμοποιήθηκε για κάθε μαθητή. Από την άλλη πλευρά, αυτό που άλλαξε και κλιμακώθηκε ήταν τα σχετικά καθήκοντα που έπρεπε να εκτελεστούν. Χρησιμοποιώντας κοινό υλικό ως αφετηρία, η δασκάλα ήταν σε θέση να συνδεθεί με τα διαφορετικά επίπεδα των μαθητών της, προτείνοντας ταυτόχρονα ένα κοινό καθήκον που βοήθησε στη δημιουργία μιας αίσθησης του ανήκειν και της ομαδικής εργασίας μεταξύ των μαθητών.

3. Πώς μπορούμε να το εφαρμόσουμε;

Η χρήση αυτής της μεθοδολογίας σημαίνει χρήση μιας διαδικασίας σχεδιασμού που είναι διαφορετική από την παραδοσιακή, καθώς η ιδέα είναι να εγγυηθεί την ανάπτυξη κοινού (βασικού) προγραμματισμού για κάθε μαθητή. Αυτό διαφοροποιείται και εξατομικεύεται σε διαφορετικά σημεία (Collicot, 1991).

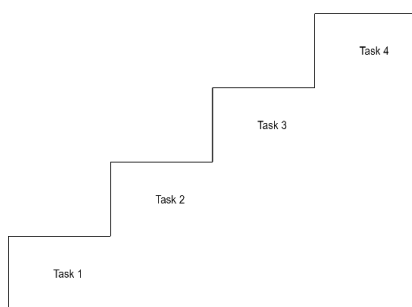
ΒΗΜΑΤΑ:

- ♦ Το πρώτο βήμα συνίσταται στον εντοπισμό περιεχομένου κοινού για όλους τους μαθητές, με τους οποίους θέλουμε να εργαστούμε: αυτό είναι οι πιο σημαντικές ιδέες πάνω στο επιλεγμένο θέμα.
- ♦ Το δεύτερο βήμα συνίσταται στο να σκεφτούμε τα διαφορετικά επίπεδα ικανοτήτων και τα συλ μάθησης που υπάρχουν στην τάξη σε σχέση με το περιεχόμενο ή το θέμα, προκειμένου να προσδιοριστεί πόσα διαφορετικά είδη εργασίας πρέπει να προγραμματιστούν (ή να κλιμακωθούν).
- ♦ Το τρίτο βήμα περιλαμβάνει τον σχεδιασμό διαφορετικών στρατηγικών παρουσίασης για την εργασία που πραγματοποιείται στην τάξη, έτσι ώστε να μπορούν να γίνουν κατανοητές από κάθε μαθητή.
- ♦ Το τέταρτο βήμα περιλαμβάνει την κατάταξη και την εισήγηση διαφορετικών πρακτικών και δραστηριοτήτων που σχετίζονται με το επιλεγμένο περιεχόμενο, έτσι ώστε κάθε μαθητής, ανεξάρτητα από το επίπεδο, να μπορεί να τα κάνει. Προτείνονται εργασίες με διαφορετική πολυπλοκότητα, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές πιθανότητες συμμετοχής, τα επίπεδα ικανοτήτων και τους στόχους που προσδιορίζονται στο δεύτερο βήμα.
- ♦ Και, τέλος, το πέμπτο βήμα συνίσταται στη λήψη αποφάσεων σχετικά με διαφορετικές στρατηγικές αξιολόγησης που είναι κατάλληλες όσον αφορά το τι έχει γίνει και πώς το έχει μάθει κάθε μαθητής (λαμβάνοντας υπόψη τα διαφορετικά επίπεδα ικανότητας και αποδοχή διαφορετικών διαδικασιών αξιολόγησης).

KANTO ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ ΣΟΥ

Επιλέξτε μία από τις δύο μεθόδους που περιγράφηκαν προηγουμένως και σχεδιάστε μια πολυεπίπεδη δραστηριότητα στις προτεινόμενες σκάλες, ακολουθώντας τα

προηγούμενα βήματα. Συνιστάται να το εφαρμόσετε με έναν συνεργάτη με τον οποίο να συζητήσετε γιατί, πότε και πώς να το κάνετε.



ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Collicot, J. (1991). *Implementing Multilevel Instruction: Strategies for Classroom Teachers*, in G. Porter and D. Richler (Eds.), *Changing Canadian Schools. Perspectives on disability and inclusion* North York, Ont.: The Roeher Institute, 191-218

Tomlinson, C. A. (1999). *The differentiated classroom: Responding to the needs of all learners*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development

Tomlinson, C. A, (2008). *El aula diversificada. Dar respuesta a las necesidades de todos los estudiantes*. 2a ed. Barcelona: Ediciones Octaedro, S.L.

Tomlinson, C. A., & Imbeau, M. B. (2010). *Leading and managing a differentiated classroom*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.

Μάθετε περισσότερα:

Αγγλικά

Tomlinson, C. A. (1999). *The differentiated classroom: Responding to the needs of all learners*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.

Tomlinson, C. A., & Imbeau, M. B. (2010). *Leading and managing a differentiated classroom*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.

TED Video.

<https://aacclarebeliondeltalento.com/2017/05/06/aprendiendo-juntos-el-aprendizaje-multinivel>

Ισπανικά

Tomlinson, A. (2005). *Estrategias para trabajar con la diversidad en el aula*. Buenos Aires: Paidós.

Tomlinson, C. A, (2008). *El aula diversificada. Dar respuesta a las necesidades de todos los estudiantes*. 2a ed. Barcelona: Ediciones Octaedro, S.L.



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union